

Barcelona, 17 de juliol de 1931

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY LV - 2715

Preu 20 cts. - Atrassats, 40

El puny del poble

—Es l'esquerre, i està disposat a caure damunt dels enemics i els traïdors.

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inútilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Soivre. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sifilis* (avari...), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Soivre, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmentant totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polvelons nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les *Gragees potencials* del Dr. Soivre. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sòkatarq, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentollament, tractament i guariment de les dites malalties.

*Els millors discos
són els de*

La Voz de su Amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Demaneu-los per tot arreu

TEATRE APOLO

Companyia del TEATRE MARTÍN, de Madrid

Totes les nits la humorada còmico-lírico-ballable de

Dicenta (fill) i Paso (fill)

Música del mestre

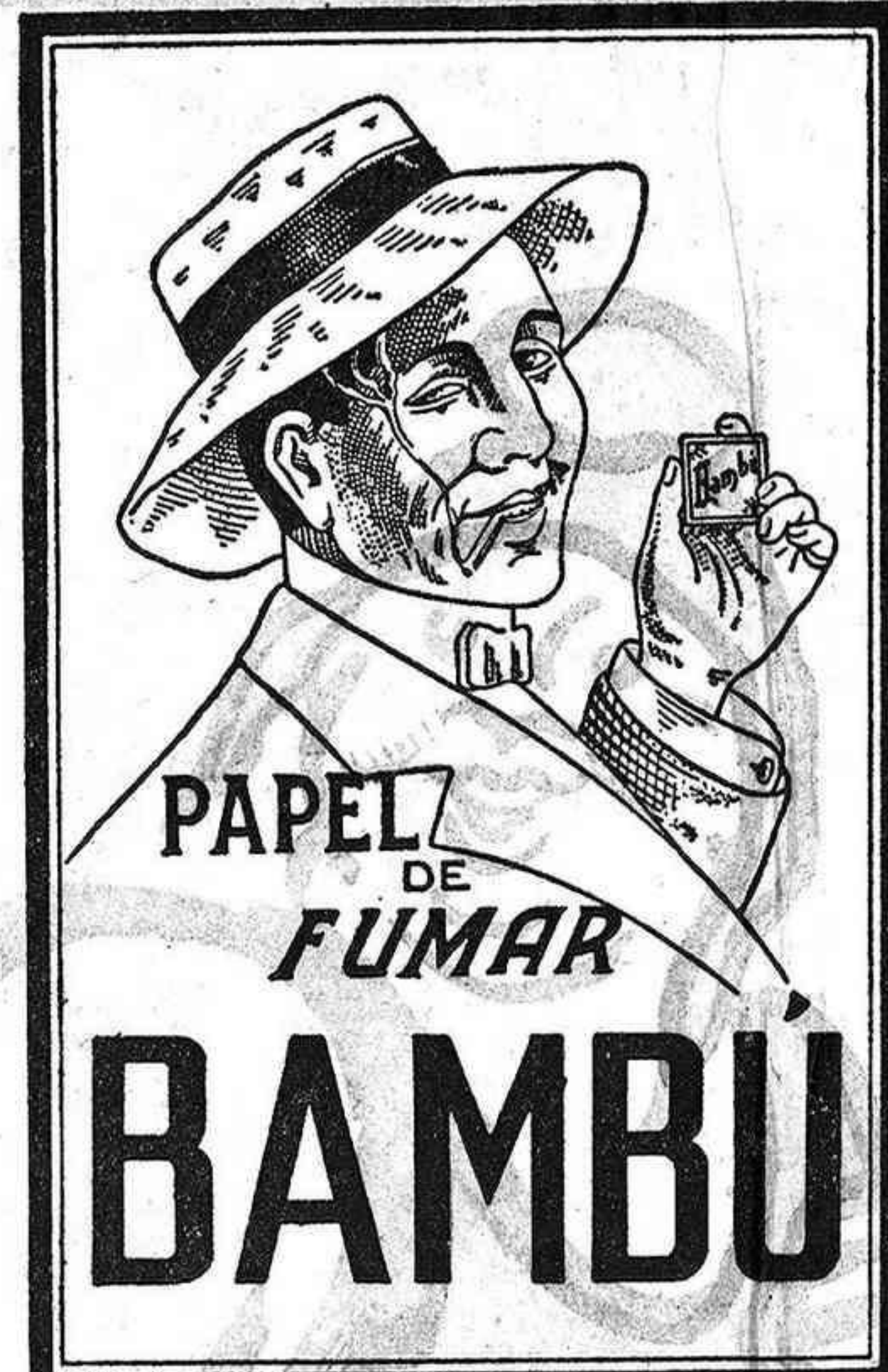
ERNEST ROSILLO

Los cuernos del diablo

PROTAGONISTES

SARA FENOR :: LUIS BORI

VICENS APARICI :: LLUÍS HEREDIA

PAPEL
DE
FUMAR

BAMBU

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

L'ESTATUT

No crec pas que recordin els lectors de eleccions generals; però, en tot cas, ho repetirem: vàrem dir que el problema de Catalunya havia passat de la fase sentimental a la fase jurídica, i que en l'hora important en què treballaven els homes de Dret, els L'ESQUELLA DE LA TORRATXA el que vàrem dir del problema de Catalunya, passades les crits sentimentals devien ofegar-se.

Hem estat anys i anys esperant aquest moment solemne; hem estat anys i anys veient que qui portava el pes de la campanya autonomista eren les dretes, i que en el cas d'arribar a la possibilitat d'un Estatut com en l'any 1919, aquest tindria una redacció poc notable pel que fa referència als avenços socials; hem estat anys i anys amb el desig d'arribar a l'hora responsable en què uns homes devien arreplegar els crits del carrer i donar-los un esperit constructiu... Ja hi hem arribat! Ja hi som! Suara Catalunya deixa la campanya sentimental a la porta, ofega tota abstracció literària, passa pel garbell tot allò que vol dir flori-ment, putrefacció jocfloralesca i vaguetats, i ofereix al país una obra sòbria, correcta, pulcra, concreta i determinada.

La gent de la dreta té molt d'interès a parlar a favor de tecnicisme i problemes concrets, de dades i de fitxes, tot oposant la seva afició a la constructivitat, l'ambient una mica bohemí, arbitrari i liberal de la gent de l'esquerra. Però aquest cop la gent de l'esquerra ha donat una lliçó a la gent de la dreta, puix ha demostrat que, per la seva banda, també té noció del que són problemes concrets i tecnicismes jurídics, i que sap convertir en lleis les il·lusions dels homes.

I el que succeeix en aquesta lluita entre l'esperit tècnic i l'esperit polític, no és altra cosa que la lluita permanent entre els homes que volen donar als problemes vius solucions humanes, i els que volen donar als problemes solucions "legals".

Un tècnic de la dreta ve a ésser, sempre, una mena d'home que vol imposar a la vista múltiple, vària, indistinta, aquelles solucions ben dibuixades i ben arrodonides que donen als problemes els llibres i els professors. Un tècnic de l'esquerra creu que les solucions llibresques no es poden aplicar als problemes vius, d'una manera rígida i uniforme. Per dir-ho més clar, un tècnic de la dreta sempre és un

home fred que confon els homes amb les dades d'una estadística; i un tècnic de l'esquerra és un home apassionat que comprèn que un home no és mai un número.

L'Estatut de Catalunya és, avui, la nostra Carta Magna. Cal dir que és un document viu i modèlic. Per sota de l'articulat insensible i administratiu, hi traspua aquella emoció de les coses a les quals es pot insuflar una espiritualitat. Hom pensa el què es pot fer amb *tot allò*: el poble que es pot enlairar, la classe que es pot humanitzar, l'ensenyament que es pot superar... El petit Uruguai, la petita Suïssa que pot ésser Catalunya; i hom llavors, tot i essent de l'esquerra, admira l'obra benemèrita d'aquell home que es digué Prat de la Riba i que d'una cosa tan *administrativa* com fou la Generalitat donà una prova del que podia ésser en el progrés de la història la nova Unitat de Catalunya.

Troblem que l'Estatut conté aquell seny i aquella claror jurídica que han tingut en la seva obra i la seva vida tres homes que durant trenta anys han estat políticament arreconats per la Lliga Regionalista — Amadeu Hurtado, Jaume Carner i Pere Coromines — i que nats en aquella esquerra més que morta pels seus defectes, liquidada per la seva inquietud i precipitació espiritual, no han tornat a la vida pública per obra i gràcia de qui, com Francesc Macià, en l'hora altament responsable, ha sabut escollir els homes que donarien un major contingut jurídic a les aspiracions de l'Esquerra Republicana de Catalunya.

No ha tingut raó Joaquim Maurín quan ha dit que s'havien resuscitat tres morts, en parlar de Hurtado, Carner i Coromines. El que s'ha fet, ha estat rendir justícia a tres homes que, pel seu esperit liberalíssim, s'han vist vexats i allunyats de tota activitat política per les dretes, que en l'hora de cercar col·laboradors o aliats, s'estimaven més l'amistat de les restes carlines que no pas qui pel seu sentit democràtic podien capgirar el moviment nacionalista cap a l'esquerra.

L'Estatut és un fet. És admirable i digne. És l'obra d'un poble assenyat i mestre en lleis. Quan Catalunya era mestressa dels seus destins, feia el Consolat de Mar. Ara que Catalunya torna a ésser mestressa del seu cos i de la seva ànima, dona al món l'exemple del seu seny i de la seva cordialitat.

FRANCESC MADRID

**Demà, dissabte, no deixeu de comprar
"LA CAMPANA DE GRACIA"**

FRARES I SINDICALISTES

El senyor Lerroux, d'ençà que l'han fet ministre i que, malgrat Prieto, voldria que el fessin president, mostra fins i tot, oblidant passades aventures, un to una mica clerical.

—La República—diu sovint, tot seguint una idea fixa—
“ha de respectar los frailes como respeta los sindicalistas”.

Això d'equiparar els frares amb els sindicalistes, potser no fa massa gràcia als reverends enclaustrats, però té, si més no, la virtut d'exasperar els homes de la Confederació.

Lerroux, tanmateix, amb això, es creu elegantment col·locat en un bell punt serenament equidistant de les discòrdies humanes.

GUANYARÀS EL PA...

Dies passats, amb motiu de l'expulsió violenta d'uns frares en un poble de Toledo, Lerroux, en sortir d'un Consell, va insistir, una vegada més, en *la necesidad de respetar a los frailes*.

Però un periodista andalús, molt apreciat dels seus companys pels seus acudits enginyosos, va interrompre'l:

—Muy bien, don Alejandro, muy bien: hay que respetar a los frailes. Pero no le parece a usted que, aun respetándoles mucho, deberíamos hacerles trabajar un poco?

UN JUDICI DE LERROUX

La baralla Prieto-Lerroux ha estat, a fi de comptes, molt divertida.

En públic, Lerroux, davant l'atac de Prieto, va mostrar-se estranyat, però serè.

—Lo siento—deia—, porque a mi, Indalecio, personalmente, me es muy simpático...

Entre bastidors, però, ja no li era tan simpàtic, ni li deia, tan afectuosament, *Indalecio*.

¡Cómo se atreve—deia, en efecte, despectivament, el cap radical, en un saló del Palace, davant un grup d'amics—, cómo se atreve a meterse conmigo? Un ministro que quiere arreglar la Hacienda y no sabe quebrados!

I ho deia amb tan sincera eloqüència, que els seus amics encara riuen ara...

Millors postals

Hem llegit que l'Ajuntament vol proposar a l'administrador de Correus que les bústies que hi ha encara en els terrenys de la gran Exposició de Barcelona siguin traslladades a diversos llocs cèntrics de la nostra ciutat. Ignorem la utilitat que varen tenir aquelles columnes durant l'any i mig que va restar oberta l'Exposició. Estem, però, perfectament assabentats que avui són absolutament inútils i fan molta falta en alguns indrets de Barcelona. Principalment als defores, que no troben ni per encant l'oportunitat de poder fer circular una carta amb rapidesa, són absolutament necessaris.

Més d'una vegada haureu llegit, a la Premsa, denúncies que denoten un complet desgavell en les coses de Correus. Cartes que tarden dies i dies en arribar a lloc; avisos reclamant insuficiències de franqueig des del punt d'origen, impresos que no us porten, certificats oberts, i un sens fi de coses que, certament, no són pròpies de tenir

lloc amb la correspondència que, si pot haver-hi alguna cosa supèrflua, no és precisament amb les cartes que, pel sol motiu d'ésser escrites, ja denoten una importància cabdal.

Els Correus de Barcelona no són tanmateix una pulcra organització. Ni són ràpids com haurien d'ésser. Encara és recent en nosaltres el cas de Sarrià, que tardava en rebre les coses de l'interior dos dies, quan hem sabut que una carta per anar de Correus al final de la Granvia, tarda dues dates!

Que installin les bústies de l'Exposició a les nostres places. És certament interessant. Però que no s'abandonin les barrades extremes i se'ls atorgui l'atenció de poder-se comunicar de pressa amb el reste de la ciutat. Són els qui millor ho necessiten per la distància que tenen entre ells i el món dels negocis, el metge, la mateixa família.

No és pas tan difícil complaure la gent que paga. Amb un xic de bona voluntat per part de qui pot fer-ho, en sortiríem aviat. Contràriament, aquelles ales que hi ha en l'emblema de Correus, les haurem de canviar per dues tortugues.

DOMÈNEC DIUMENGE

FENOMEN DEL TEMPS

El dia dotze d'Abril d'aquest any teníem rei, teníem general Mola, teníem general Berenguer, teníem general Despujol, teníem Cambó, teníem accions liberades, teníem moltes altres calamitats.

Però no teníem "sense feina". I si en teníem, eren anònims i d'una gran discreció. Ara no tenim rei, no tenim general Despujol, gairebé no tenim generals Berenguer i Mola. Però tenim "sense feina", en tenim tants, que no sabem què fer-ne. En tenim tants, que fins sospitem si és l'ex-rei qui ens els envia com una mena de càstig.

El dia catorze hom proclamava la República. I el dia quinze apareixien els "sense feina". És una aparició un xic sospitosa, un xic teatral. Fa l'efecte que, com els comparses en una obra de teatre, acuden a una senyal donada pel director d'escena.

Es tracta veritablement d'obers sense feina? O són comparses? I si són comparses, ¿qui és l'empresari? ¿Qui és el director d'escena?

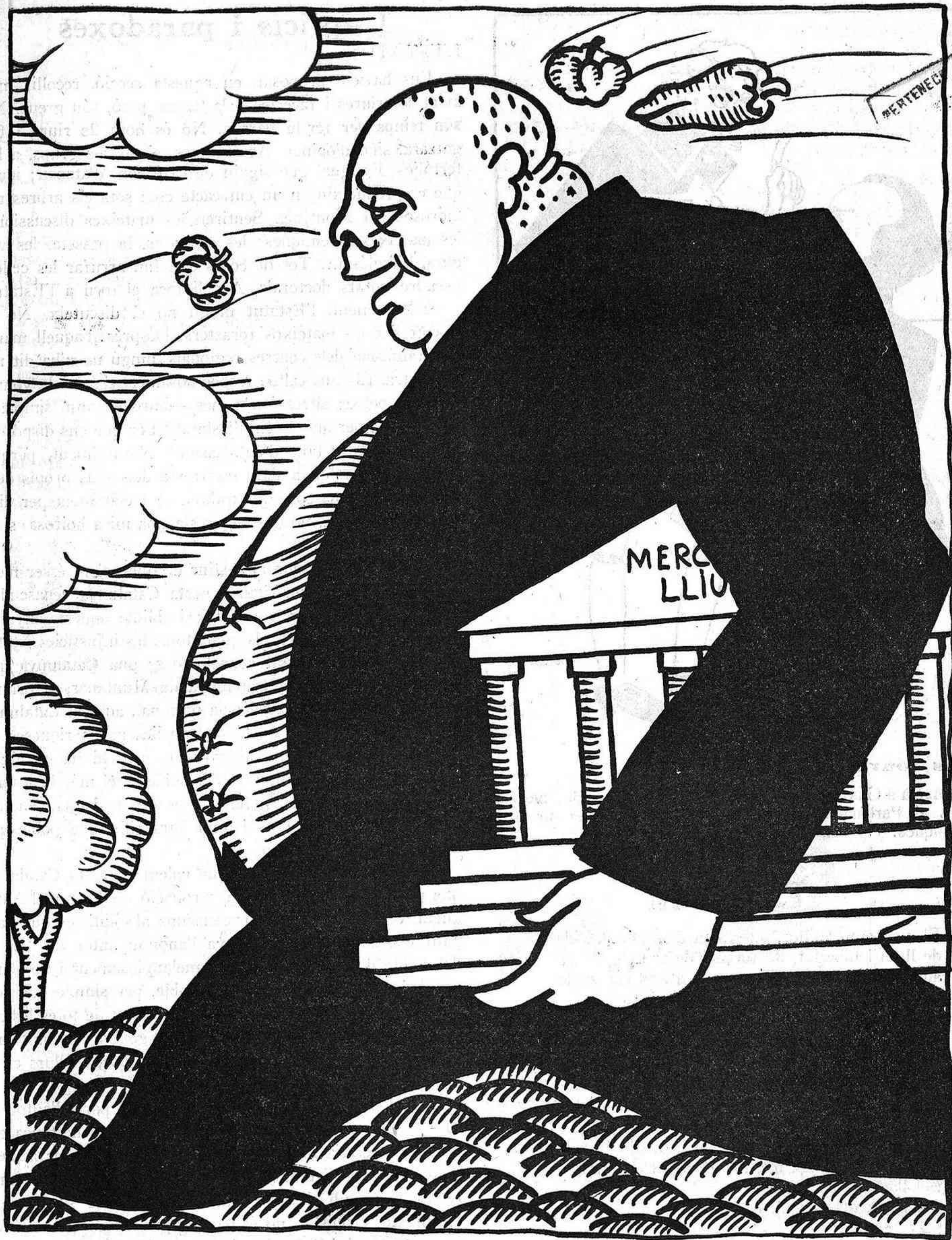
No ignorem que estem travessant una crisi terrible; no ignorem que la indústria i el comerç no estan en una època pròspera. No ignorem que després de les vaques grasses de la guerra, ha arribat el temps de les vaques magres.

I ens causa un sentiment vivíssim que hi hagi obrers sense feina, obrers que no poden menjar, que no poden pagar el lloguer del pis, que no poden dur els seus fills a l'escola.

Però on eren aquests obrers sense feina el dia onze d'Abril, quan encara teníem monarquia? Tan bé els anava amb la monarquia, que no protestaven, que no hi creaven conflictes? Per què han guardat les protestes i els conflictes per a la República?

Tot això és veritablement sospitos. Si veritablement són obrers sense feina, cal plànyer-los i procurar resoldre la seva situació anguniosa. Però si són comparses, cal cercar el director d'escena. I fer-li comprendre que aquí ja no volem més comèdia.

VIRAI

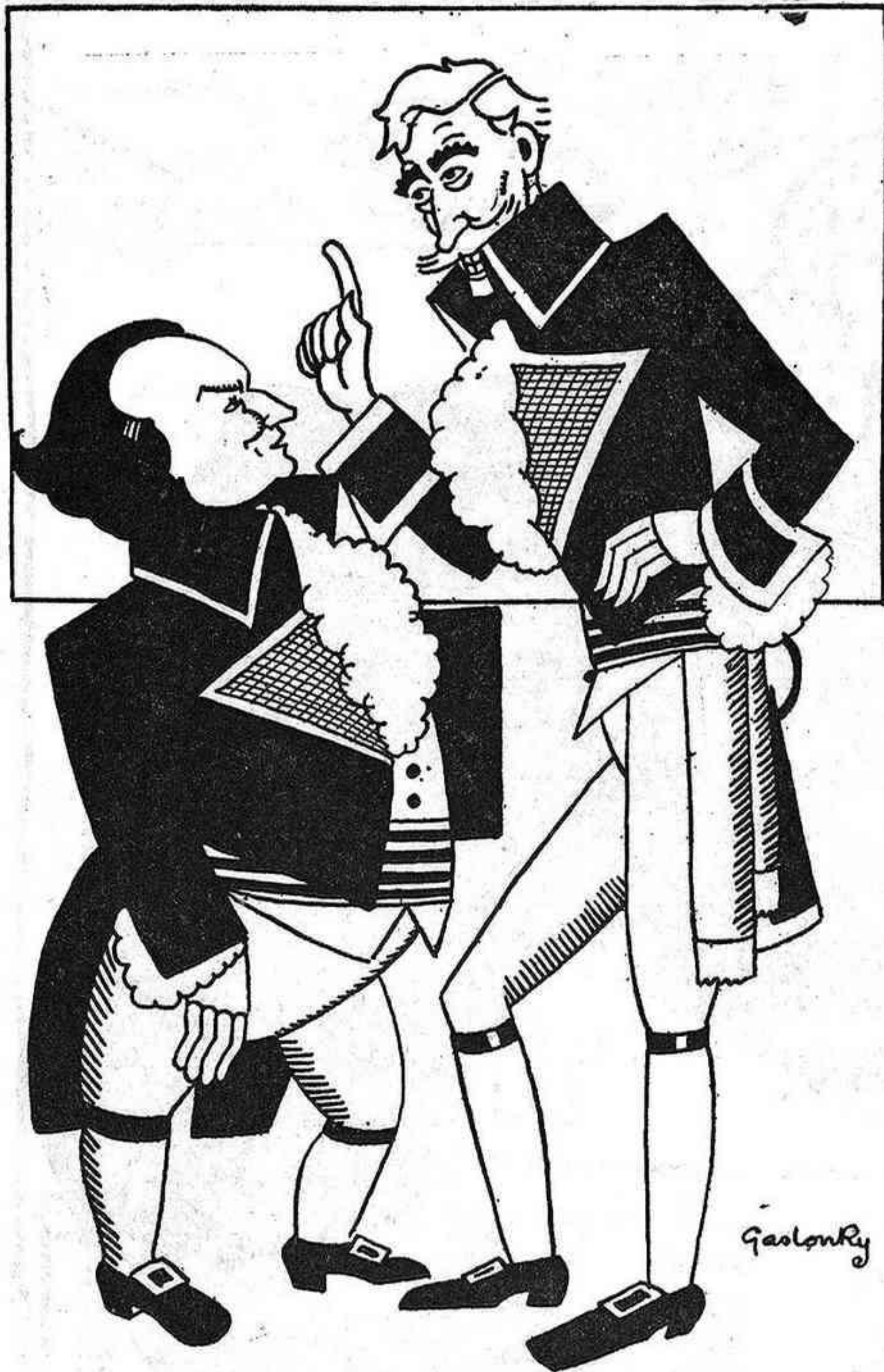

Don Indalecio, financier

—Em sembla que en això del Mercat Lliure de Valors, he quedat més malament que En Calvo Sotelo.

LA BIBLIOTECA
DEL
BARCELON

BERTENECH

Els convencionals de 1931

Macià a Gassol:—Pensa, noi, que jo em quedo, però tu vas al Parlament per fer la revolució i no per dir coses boniques.

El treball

El meu amic millor, que m'ha d'omplir la vida, de llum i llibertat, de força i de salut, aquest és el treball, l'amic que a tots ens crida amb aire triomfant de seny i de virtut.

Aquell que no hi acut perquè el mal de peresa s'ha ensenyorit ja d'ell, que el té com un company, aquell, oh malaurat!, no sap el què és dolcesa de viure dins la llar vestida sense engany.

Perquè lla on hi ha treball s'hi riu, s'hi juga, i canta, de flors es vesteix tot, tot és voltat de llum, i el llaç de germanor en mig la taula santa guanyada del treball, es divinitza en fum...

En fum que cel amunt se'n puja amb tota força, puix és suor del front donada amb dignitat, que cap obstacle fort no el pugui jamai tòrcer i sigui eternalment la nostra voluntat.

DAVID BOVER I MASDEU

Capricis i paradoxes

L'ESTATUT

Ens havíem proposat, en aquesta secció, recollir més aviat somriures i facècies. Els temps, però, són greus. No són temps per fer-hi barrila. No és hora de riure i fer gatzara, sinó d'opinar. Acosteu-vos, si no, als grups, a les tertúlies. Es igual que siguin de cafè com d'ateneu; igual que es produeixin en un entreacte com sota els arbres remorosos del Montjuïc. Sentireu les mateixes discussions, les mateixes polèmiques: les eleccions, la pesseta, les vagues, l'Església... Tot de coses que fan arrufar les celles, prendre posats doctorals. Ara li toca el torn a l'Estatut.

Naturalment, l'Estatut ningú no el discuteix. No el discuteixen els mateixos forasters. Després d'aquell manifest-fantasma dels centres regionals, ningú no n'ha dit res en contra. Els uns callen respectuosament davant la voluntat d'un poble; altres — els més — aproven amb simpatia.

Ara bé; per què volem l'Estatut? Per què ens disposem a votar-lo amb tant d'entusiasme? Naturalment, perquè volem que Catalunya sigui mestressa dels seus propis destins. Això és una cosa que tothom sent clarament per dintre, una cosa que, no obstant, resta una mica boirosa, si la voleu fer explicar.

Car quins són aquests destins de què volem ésser mestres? Què volem que sigui aquesta Catalunya renascuda? Volem una Catalunya que ens faci oblidar aquests anys de monarquia absoluta, en els quals totes les injustícies i totes les abjeccions han estat consolidades; una Catalunya que faci pensar en aquella Catalunya de Muntaner, el primer cronista català amb consciència nacional, aquella Catalunya de la qual deia que "no hi ha aquelles grans riqueses de moneda de certs homes assenyalats, com hi ha en altres terres; però on la comunitat del poble és el més benestant del món, i aquí viuen millor i més ordenadament en llur alberc amb llurs mullers i amb llurs fills, que poble que al món sia".

Es aquesta la Catalunya que volem; aquesta Catalunya que poc temps després de la coronació de Ferran d'Antequera, el primer rei amb pretensions absolutistes que vam patir els catalans, ja enyorava l'anònim autor de "La fi del comte d'Urgell", quan diu, melangiosament i no sense rancúnia, que "quiscú d'aquest poble, per simple que fos, en lo temps passat, senyor era de sa casa i de totes les coses que en aquella eren, i ningú no gosava en llur casa oprimir ni calumniar, i tots, del gran al poc, en llurs cases pròpies fruien amplament llur llibertat".

Es, doncs, en aquesta llibertat de què parla l'autor de "La fi del comte d'Urgell"; és en aquesta benestança general que retreia Muntaner, que somiem quan ens acarem amb la futura Catalunya que ha de sortir, lliure i com a renascuda, amb el seu estatut federatiu. I si evoquem aquells dos cronistes, no és pas perquè cap somni medieval ens entenebreixi l'esperit; sinó perquè en aquells cronistes antics trobem ja formulat, com una essència de Catalunya mateixa, el que volem que sigui la Catalunya nova: un poble d'homes lliures, un poble de treballadors, on la riquesa sigui justament i equitativament distribuïda.

DOMÈNEC GUANSÉ

Escenes barcelonines

ILLUSIONS FUGITIVES

Corri! corri! Ep! conductor, esperi! Apa, noia, que no trobarem *puesto!*

Ep! jove, no pasti, que se li pot bufar el llevat! Rebufa, quina calor! Ai, rateta, així com les arengades saladetes, ens hi trobarem millor.

¿A quién le falta billete? ¡A ver!

Crits i xisclets, trepitjades, empentes, refregaments impensats, refregaments calculats, etc., etc.

Ja haurà conegut el lector que el "cuadro" tracta de representar una plataforma de tramvia.

I si hi afegeix que el tramvia és dels de Sant Antoni-Astillero i l'acció té lloc a la Barceloneta un diumenge a la tarda en regressar dels banys i de l'escullera la munió de gent que hi va a la recerca d'un aire sanítós i una esbarjor netament barcelonina, tindrà una visió més "verídica" de l'assumpte del "cuadro".

Heu-vos ací un diàleg pintoresc que he pogut *pescar* i que ofereixo al lector, per si pot interessar-lo.

Personatges: Un noi, una noia rossa, i uns joves de la "broma".

El noi.—Ningú no ho diria, Carmeta, lo bé que neda.

La noia.—Millor sé guardar-me la roba.

El noi.—Això sí que no li deu donar gaire feina.

La noia.—La mateixa que li donaria a vostè guardar-se les converses.

El noi.—Jo sóc un admirador seu, Carmeta.

La noia.—Primerament, que jo no em dic Carmeta.

El noi.—Vostè, no; però li ho diuen els altres.

La noia.—Ah, ja! ja! ja! Ara m'ha fet riure, veu? Es bastant ximplet.

El noi.—Ximplet! No, senyoreta, boig; però és d'ençà que la veig banyar-se.

La noia.—Faci el favor, que anem massa apretats, i amb aquesta calor, no convé...

El noi.—Dispensi, però és que jo tinc un senyor incrustat a l'espatlla també... i...

La noia.—Deu ésser de l'Ajuntament.

El noi.—Ah, ja! ja! Ara ha estat vostè, la que m'ha fet riure. I que n'és, de salada!...

La noia.—Fins en remull, ho sóc.

El noi.—Com que es banya tant al mar...

Un noi que escolta.—Ep! *pareja*, calma, calma, que també som de carn, nosaltres.

El noi.—No en faci cas, són uns poca-soltes.

La noia (en veu baixa).—Com vostè, segurament.

El noi.—Jo, de solta, ja no en tinc gens. Me l'ha robat tota, aquesta personeta.

La noia.—Em veig a la presó!

El noi.—A la dels meus braços?

La noia.—Vull estar sola, jo. No m'agraden les companyies.

El noi.—A mi tampoc; només la dels tramvies, perquè em dona ocasió d'aproximar-me a vostè.

La noia.—Jo baixo a "Antonio López".

Ell.—Jo on vulgui.

Ella.—Per mi, al final del trajecte.

Ell.—No em parli de "finals", que a mi m'agraden els començaments...

Ella.—Com a tots...

Ell.—Però és que vostè no és *com totes*; vostè mira *diferent de totes*. Aquests ulls no els tenen *totes*; aquest cos, tampoc no el tenen *totes*.

Un jove que escolta.—Ai! Ni jo tampoc, no les tinc totes...

Ella.—Es veu que el mar l'ha fet declamatori...

Ell.—El mar i vostè. Avui he begut deu glops d'aigua salada per poder tastar quelcom de la seva persona.

Ella.—Que deu estar mort de set...

Ell.—De set i de fam i de ràbia, perquè vostè no em pren per jove formal...

Ella (amorosament).—De debò, és formal, vostè? De debò no és com tots, que fan concebre il·lusions daurades a les pobretes noies i que després esdevenen negres, amb tota la negror del desengany?...

Ell.—Quan tingui ocasió de tornar-la a veure, ja veurà...

FINAL

Una senyora surt de l'interior del tramvia i exclama dirigint-se a "Ell":

—*Apa, noi, baixa de pressa, que sempre estàs de xerrameques.*

Ell, confós, però amb un somriure burlèta, segueix la dona i baixa del tramvia.

La dona duia una criatura. Es perden entre la gentada. El tramvia arrenca. La noia rossa suspira, i fa l'efecte que ha quedat trista...

F. OLIVA

Els rics

—No tenim pas salvació: El govern no ens deixa treure els diners dels bancs, i els bancs fan fallida. Si volem menjar, ens haurem d'ajuntar amb els «sin trabajo».

Com que els dies no són propicis a debats que facin encendre les sangs, en el nostre Ajuntament es prenen, ara, les coses a la fresca. Per tal que faci "pendant" amb la calor, l'històric saló de sessions ha estat convertit en una màniga a "lo cubano", i de palmera a palmera hi pengen unes "hamacas", on, en samarreta i calçotets, els regidors juguen al ping-pong i, de tant en tant, fan petar alguna becaïna.

Han posat uns parterres amb floretes de tons virolats, on hi abunden margarites que els raríssims exemplars dels de la Lliga les van desfullant tot dient: "Sí? No?". La qüestió és passar l'estona i somiant en l'esdevenidor.

Ha estat signat un nou contracte que, si bé no té tanta transcendència com aquells altres de la llimpessa i els passos a nivell, és més efectiu. L'ha signat, per una banda, En Pellicena, i per la Companyia subministradora, la famosa Taverna del Mico, la qual s'obliga, mentre durin les anormals circumstàncies suorífiques, a servir seixanta orxates valencianes per hora, amb palleta i tot.

En Ribé, que ara no té gaire feina ni pot lluir el tarot de "copa" en cerimònies cerimonioses, s'ha posat amb un vestit de dril ratllat blau i blanc, com les tendes de companya, i amb un barret de batre, dirigeix el cos de guàrdies "sin trabajo", els fa anar a cercar aigua fresca a la font del mig de Canaletes, i, de tant en tant, espanten les mosques que corren per la part de dalt dels regidors, allò que la gent en diu caps, i més o menys s'hi assemblen.

Els nostres representants administratius han demanat que un conegut establiment de banys de mar els subministri un tros de platja i unes quantes onades per a fer-hi mitja dotzeneta de capbussos. De moment això no serà possible, per tal com s'està gestionant i sembla que encara tardaria a quedar enllestida la instal·lació. Hom preveu, però, per l'estiu vinent, un nou Deauville en plena Plaça de la República, amb ex-reis i tot. Ja han donat la conformitat l'"Africano", En Manolito Figueiro i un altre que l'any vinent serà ex; però que la modèstia del cronista no li permet ficar els peus a la galleda encara. Els banys de "La Sirena" han promès enviar-ne tretze de les seves ídem.

Com a nota sensacional, hi ha la concessió especial feta al Jaumet, el "mantecauero" de la Plaça de Palau, que servirà cornets, barquetes i sandwichs en els intermedis de les sessions. Hi ha en projecte un concurs, el cartell del qual s'està enllestint. Podem avançar, però, que cridarà molt l'atenció, i és obra d'un afamat emblanquinador del Pla de l'Os. Detalls, per programes a part.

LAURA A LA CIUTAT DELS SANTS, novel·la de Miquel Llor.

Aquesta novel·la de Miquel Llor obtingué el Premi Crexells del passat any. Si no hagués estat així, el jurat hauria comès una veritable injustícia. "Laura a la ciutat dels sants" és una

gran novel·la, una de les millors novel·les catalanes. I el nom de Miquel Llor podem entroncar-lo amb el dels Vaireda, els Oller, els Pous i Pagès — el Pous i Pagès de "Vida i mort de Jordi Freginals" —, els Bertrana.

No disposem de prou espai per a comentar com voldriem aquesta novel·la. Llegiu-la, no perdeu una sola pàgina de llur lectura. Es una obra forta, magnífica, escrita en un estil fort, magnífic; una obra de les que no en surten cada dia; una obra les edicions de la qual s'haurien de repetir.

ENCICLOPEDIA GRAFICA. SALAMANCA, per J. Domínguez Beuneta.

Un altre quadern d'aquesta esplèndida i benemèrita publicació. Ni França ni Anglaterra ni Alemanya no han fet una cosa millor ni tan sols una cosa igual. La casa Hachette, de París, fa quelcom semblant, però molt inferior, amb la seva "Encyclopedie par l'image".

Aquest quadern, dedicat a Salamanca, és ben interessant pel seu text i pels molts gravats que l'illustren.

EL TUNGSTENO, novel·la de Cèsar Vallejo.

Cèsar Vallejo, peruà. Tal vegada no un novel·lista perfecte. Però sí—encara que sembli incongruent—un gran novel·lista. Si l'art no pot ésser una joguina, si té una missió social a complir—i així ho han complert, des dels temps de Zola, el francès Romain Rolland, els alemanys Heinrick Mann i Hermann Kesten, els nordamericans Upton Sinclair, Nathan Asch, John dos Passos—, Cèsar Vallejo és un gran novel·lista, un formidable novel·lista del proletariat, tendència que hom avui observa en la novellística mundial.

"El tungsteno" és una novel·la vibrant en una tensió dolorosa, un clam d'indignació i d'ira.

NOSOTROS. Buenos Aires. Núms. de novembre-desembre 1930 i gener 1931.

Una de les més importants, una de les més intel·ligents revistes d'Amèrica i d'Europa. Nosaltres la rebem directament, per gentilesa dels seus directors Roberto F. Giusti i Alfredo A. Bianchi. Però voldriem que el públic pogués adquirir-la en les llibreries de Barcelona.

Col·laboren en aquest números J. Q. Fernández, Maria A. Domínguez, Soto i Calvo, Carlos Malagarriga, R. F. Giusti, Antonio Aita, Leopoldo Velasco, Ernesto Nelson, Montesano Delchi, Lugo Romero, Rodríguez Pintos, A. A. Bianchi, Weber Mont, Cayetano Donniss, Mayorino Ferraria; Fernández Moreno, Max Daireaux, Amadeo Legua, Atilio Dabini, J. O. Ponferrada, Hector Marquedy, Haya de la Torre, S. A. Radaelli, Erella Passini.

PICKWICK

Una de les novel·les més característiques de Carles Dickens. No l'hem pas de descobrir. Ni l'autor ni l'obra. Sí us hem de dir que la traducció—íntegra: 1.088 pàgines—és original de Josep Carner i una cosa meravellosa.

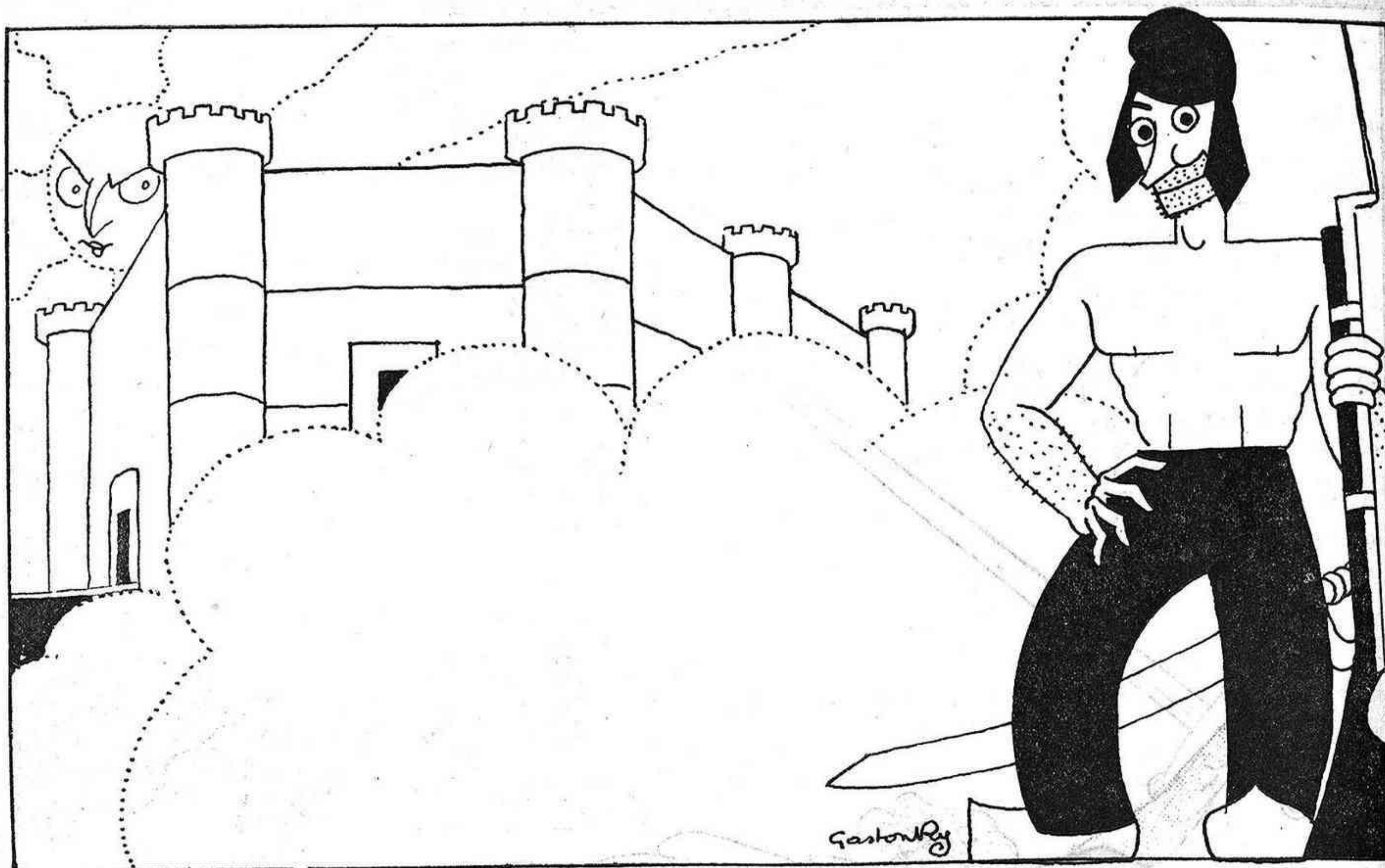
ANTOLOGIA NEGRA, per Blaise Cendrars.

Blaise Cendrars és un dels valors més destacats de la moderna literatura francesa. El coneixen els surrealistes, el coneixen els exquisits. No és, naturalment, un escriptor de gran difusió. Els autors de gran difusió, les més de les vegades, són els d'infima qualitat.

La hidra de la reacció

*Les regions:—Amb una República tan ben armada i tan valenta,
la bèstia haurà de quedar vençuda.*

Com es fan les revolucions

1789: L'assalt de la Bastilla

Aquesta "Antologia negra"—que ha traduït Manuel Azaña amb gran intel·ligència—és folklore i és poesia i és història. És, resumint, un llibre interessantíssim que obre als ulls nostres un món nou i misteriós.

EL FASCISMO AL DESNUDO, per Giuseppe Torre.

Un llibre d'actualitat, de dolorosa actualitat: el comentari exacte i contundent del fet salvatge del feixisme que ha fet d'Itàlia, en aquests últims anys, una nació cavernària.

Cal llegir aquest llibre de Giuseppe Torre. "Sense subratllats cruels de diatriba, però també sense històrics maquillatges apologetics, apareix el feixisme en aquest llibre de pàgines plenes de contundència i veritat".

POLITICA 1930, per Cecili Gasòliba.

Cecili Gasòliba ha escrit un llibre que, guanyats pel seu fort atractiu, hem llegit de cap a cap. Això—cal confessar-ho lleialment—no ens passa amb tots els llibres. En aquest volum, que ha prologat Carles Rahola d'una manera magnífica, Cecili Gasòliba ha aplegat uns quants articles de tema polític escrits en el passat any 30. Articles plens d'agudeses, d'intel·ligència, de sagacitat, de fe republicana.

Aquest llibre, "Política 1930", de Cecili Gasòliba, és un document de l'època de l'última monarquia dictatorial, època plena d'oprobri i de baixesa.

EL "ITALIA" AL POLO NORTE, per Humberto Nobile.

Aquest és un "documental" ben interessant. Nobile explica i pretén justificar—cosa molt natural—el seu desgraciadíssim viatge al Pol: el viatge tràgic que costà la vida al més gran dels exploradors polars: Roald Amundsen.

Aquesta mena de llibres, ens referim als de narracions de viatges, tenen l'encís un xic infantivol de les novel·les d'aventures. I l'interès cabdal de les obres de ciència.

Per tal, cal llegir "El "Italia" al Polo Norte", d'Humberto Nobile.

LOS KARAMAZOV, per Fedor Dostoiewski.

Traduïda directament del rus per Nicolau Hartong, l'Editorial Cervantes, en la seva col·lecció "Los príncipes de la literatura"—una de les més importants que es publiquen a Espanya—, ha començat a publicar la més famosa de les novel·les de Fedor Dostoiewski: "Los Karamazov".

Voler descobrir ara aquesta novella seria, per part nostra, pretensió ridícula. Diguem tan sols que la traducció, a més de directa, és íntegra, cosa que no passa amb totes les traduccions.

ALPHA

ALTRES LLIBRES REBUTS

Obres completes d'Ignasi Iglésies. "Les Garses" i "L'home de palla".

"El cant en la llunyania", poemes de Joan Malagarriga.

"La columna de llum", poemes de Joan Pardellans.

"Nopals", elegies de guerra, per J. M. Prous i Vila.

"Vida, obra i anècdotes de Santiago Rusiñol", per Angel S. Escó i Jaume Passarell.

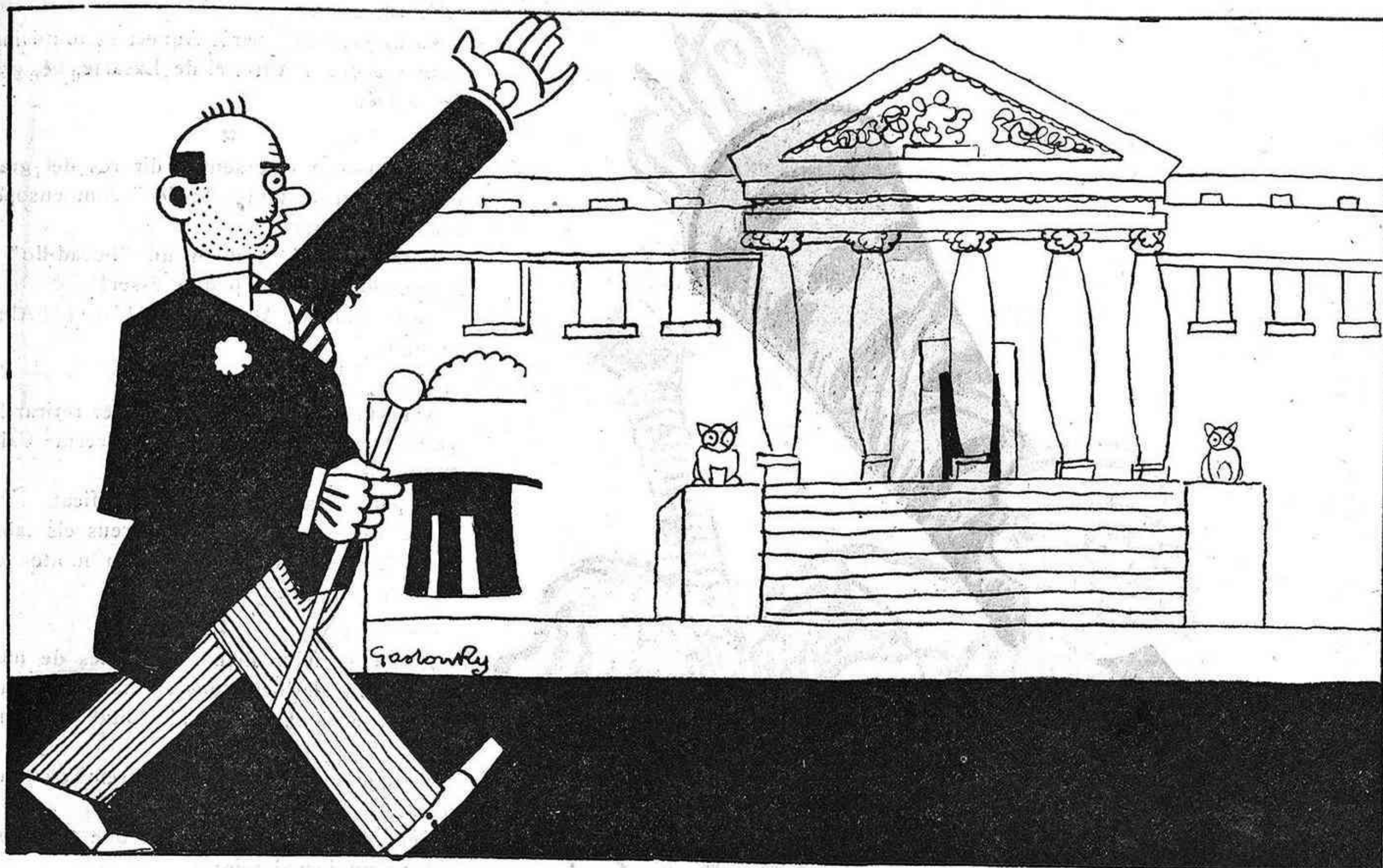
"Què ha passat?", per Ll. Trotzki.

"La nimfa constant", per Margaret Kennedy.

"Después", per E. M. Remarque.

"La Rusia de hoy y la de ayer", per E. J. Dillon.

"Presó oberta", per Maria Teresa Vernet.

1931: L'assalt al Congrés

TELO ENLAIDE

BARCELONA

“Di que eres tú” és el títol que els senyors Paso (pare) i Chacón han posat a la seva adaptació d'una obra estrangera. No podem ésser massa exigents i hem de saber situar-nos: amb aquesta calor, el crític s'estova i es relaxa. I “passa” comèdies que no “passaria” en una temporada oficial.

“Di que eres tú” és una comèdia d'aquestes. Una comèdia per a fer riure un públic de bona fe que va a fer la digestió al teatre. Una comèdia burgesa i un xic desllorigada. Val a dir, però, que no és tan dolenta com les de Muñoz Seca i Pérez Fernández.

NOVETATS

En aquest teatre ha debutat una companyia lírica de les de “precios revolucionarios”.

Es integrada per elements de vàlua com són Cecília Gubert, Trini Avellí, Empar Romo, Antoni Miras, Angel de León, Enric Ramos, etc.

NOU

Un festival a honor del que fou excellent empresari Manuel Gomila.

I la col·laboració generosa de Cora Raga, Trini Avellí, Anselm Fernández, Carme Llanos, Antoni Palacios, Pere Segura—no és el cardenal, sortosament—, Valerià Ruiz París, Josep Llimona, Ricard Fuentes, Josep Acuaviva, Rodolf Blanca, Francesc Vidal, Albert López, Josep Parera, Enric Borràs,

Maria Morera, Maria Fortuny, Matilde Xatart, Maria-Lluïsa Rodríguez, Joaquim Montero, Enric Guitart Matas, Marc Rondo, Josefina Bugatto, Cecília Gubert, Ricard Mayral, Joan Rosich, etc., etc.

COMIC

Una altra revista, “Cocktail de amor”. Rica, fastuosa, amb molts decorats, molta música, moltes dones boniques.

Margarida Carvajal

Vedette de la Companyia Velasco, que actua, amb gran èxit, al teatro Còmic. Com poden veure, és bonica de debò. I és tan artista com bonica.

I amb poca roba, cosa molt posada en raó, si hom té en compte la calor que fa.

Ah! I un èxit.

Les delícies de l'estiu

—Mai no m'hauria pensat que, per a descansar, m'hauria de cansar tant.

Ha sortit una marca de paper de fumar que porta per nom el titular d'un diari del vespre.

No sabem si creure els maliciosos que diuen que, entre una cosa i altra, hi tenen quelcom a veure les eleccions passades.

Nosaltres, com que no ens hi va ni ve res, ens rentem les mans.

L'Ajuntament vol adquirir un milió de fitxes per a fer el cens dels habitants de la nostra ciutat.

Un altre fitxer?

No us espanteu, però. Aquest és municipal i sense porra. L'altre, el de Lasarte, bé, gràcies a Déu.

I Cambó? No se sent a dir res del gran financer que té tantes "peles" com ensopagades polítiques.

Estarà, també, prenent un "bocadillo" a Fontainebleau? Tot podria ésser!...

"Mori Cambó! Mori Cambó!"—14 d'Abril de 1931.

Aquests dies la gent feia cua per retirar les quatre pessetes que tenia en certa Caixa d'Estalvis.

El pànic era gran, però injustificat.

Ara, diu que apujaran els preus els fabricants de terrissa. Perquè tenen moltes comandes de gerres.

Els sense feina demanen, demés de menjar, dormir als locals que els habilità l'Ajuntament, antigament, a l'hospital de Santa Creu.

A aquest pas, ens convertirem en sense feina.

Sempre serà més edificant que treballar cobrar un jornal migrat.

Hem tingut vaga de telèfons. Ha tornat el conflicte del port. Volia anar-se a la vaga d'aigua, llum força.

Hi ha altres oficis que les preparen. Però a Barcelona, encara no hem tingut estat de guerra. Lo qual vol dir que, amb la República, alguna coseta hi hem sortit guanyant.

Mig any endarrera, les garanties estarien suspeses i els "polis" ja ens haurien acanat l'esquena amb els amorosívols sabres.

I això que tenim el mateix cos de policia que durant la monarquia!...

Seny, senyors, molt de seny!

Un fabricant de llanes i teixits va matar de quatre trets al cap un doctor, a la terrassa del "Colom".

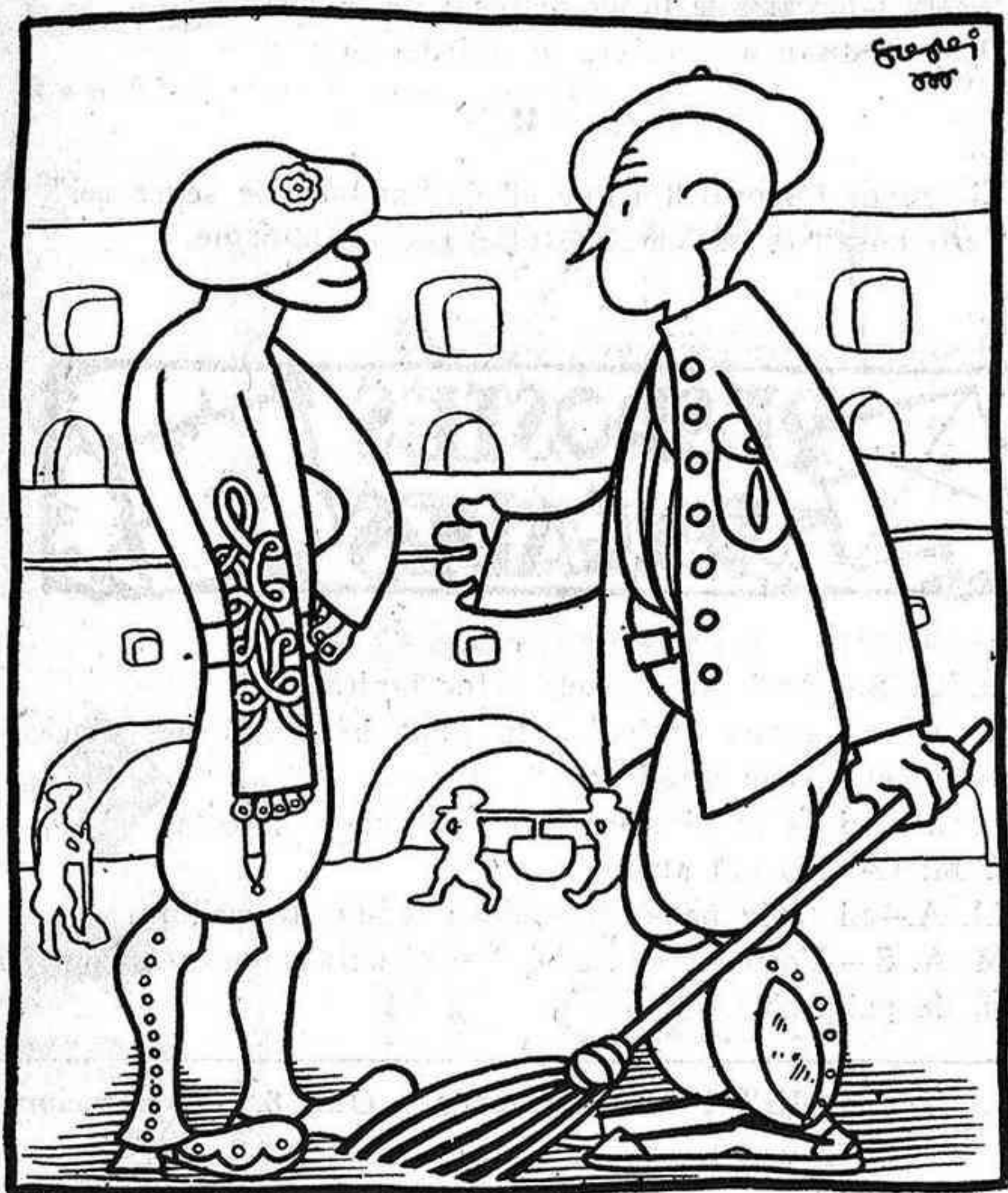
La Premsa no pot declarar els mòbils de l'atemptat perquè diu que són d'ordre privat.

Nosaltres serem més atrevits. Es que el fabricant no es volia deixar prendre la llana...

Les vagues del port persisteixen d'una manera alarmant. Els patrons no donen el braç a tórçer perquè creuen que, com abans un dictador, farà "entrar en raó" els obrers.

Allò eren figures d'un altre paner.

En Carles Soldevila, el pulcre, l'esmolat, el parafinat escriptor, ha estat nomenat director o assessor literari del Butlletí de la Generalitat.

Les reformes militars

- Ara, tots podrem arribar a general.
- Mentre no sigui a general Berenguer...

Si no errem, Soldevila ja té un altre càrrec semblant a la Generalitat, ço que fa suposar que a Barcelona no hi ha gent apta o els ciutadans de la Generalitat no saben on són.

✱

“La Publicitat” anomena “sin trabajo” als “sense feina”. Això, que a primera vista sembla que no té importància, en té molta.

“Sense feina” vol dir treballadors parats, i en el present cas “sin trabajo” vol dir “gandul d’ofici”.

✱

Ossorio i Gallardo va arribar a Barcelona sense previ anunci. Es veu que ha refugit les “felicitacions” que li volia donar el poble amb motiu del “celebradíssim” avantprojecte.

✱

En les eleccions passades es va presentar candidat un tal Josep Miguel Andreu, i va quedar tan rebé, que del seu nom tan sols n’ha restat una expressió: el “miquel”.

La “reacció ciutadana” va voler linxar un redactor d’un periòdic perquè creia que havia engegat uns trets.

Va ésser una equivocació lamentable, sobretot pel redactor, a qui l’esmentada “reacció” li va fer l’efecte d’una reacció de verola.

✱

Un savi ha descobert la manera de crear animals. Això no deixa de tenir el seu mèrit; però més mèrits serà el trobar la manera de mantenir-los.

✱

A Begas hi estiuegen molts senyors de ciutat, entre els quals si compta En Santpere i algun d’altre que no són “males pintes”. A Begas hi ha de tot, com a ca l’apotecari.

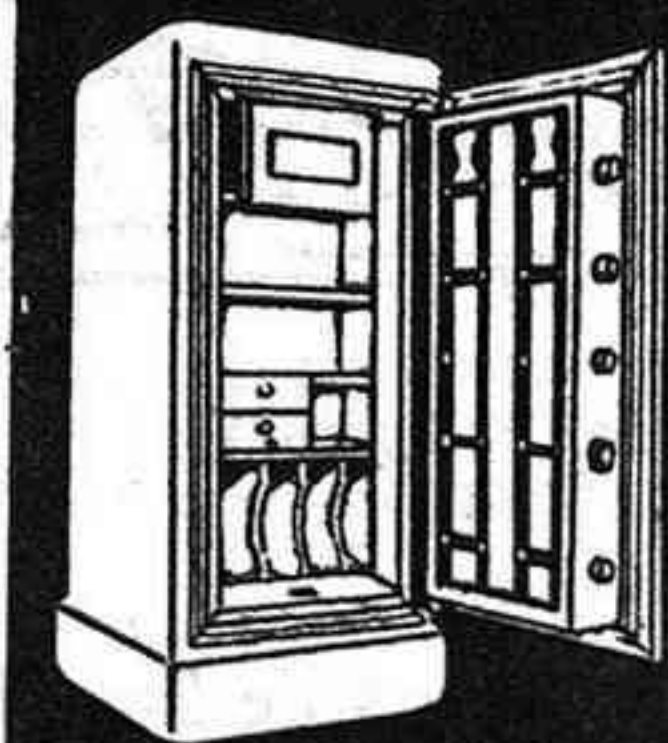
Per cert que a un dels autors (?) que hi passen l’istiu ja l’han batejat.

Li diuen “el coloso de Begas” o el “senyor Corpus” del Paral·lel.

Oratòria clerical

—Si no sou bons minyons i no ajudeu amb els vostres cabals la Santa Mare Església, i no desacrediteu la República, anireu a l’infern.

ARQUES “SOLER”

INCOMBUSTIBLES E IMPERFORABLES AMB EL SOPLET

ALDANA 3 i 5. BARCELONA TELEFÓN 31853

El senyor Ossorio diu que el seu projecte de Constitució és el millor del món.

Però a ningú no convenç.

Tothom troba que el senyor Ossorio ha resultat un "àngel" massa poc "gallardo".

✱

A Gijon volen declarar la vaga del gas.

Es dir, volen treure gas...

Potser, ben mirat, ja fa una mica de falta.

✱

Els telefonistes estan molt cremats amb el senyor Largo Caballero.

I diuen que té més de "largo" que de "caballero"...

✱

A Navarra, un tinent va negar-se a pagar un sopar que es va fer servir en un restaurant d'Estella.

Devia pensar que ell era un "sense feina".

I cal reconèixer que no anava pas errat...

✱

"El palau de Riofrío—ha dit Marcellí Domingo—és d'un valor inestimable. Però Alfons de Borbó l'havia convertit en una fàbrica d'embutits".

S. M., fabricant de llonganisses!

Després diran que no era un rei demòcrata...

✱

El senyor Ossorio diu que ell és "monàrquic sense rei". Però nosaltres creiem que és digne de tenir-ne.

RESPOSTES A DAGADES

H. C. S.—Amb un lleuger retoc, anirà.

F. S.—El vostre treball està molt bé; però per diverses raons no el podem publicar.

J. C.—No és publicable, amic, per certs defectes.

J. M. G.—No pot anar.

Ll. A.—Si teniu paciència, podeu fer-ne de millors.

M. A. S.—Vostè versifica bé, i si hi para compte, en pot fer algun de publicable.

Imp. "L'Esquella" i "La Campana", Om, 8. -- Barcelona.

Barcelona, atracció de forasters

—Estan millor les carreteres que els carrers de Barcelona.

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

¿Deben ser expulsados los Jesuítas de España?

Para poder opinar sobre este asunto, lea usted el libro titulado

MÓNITA SECRETA

(Instrucciones reservadas de la Compañía de Jesús)

Precio: 1 peseta

UN REPORTAJE CON LOS NATURISTAS

EL CULTO AL DESNUDO

por Roger Salardenne

Profusamente ilustrado con fotografías

Leyendo este libro se trasladará su fantasía al campo donde los nudistas hacen su vida cotidiana

Precio: 5 pesetas

CRISTOFOR DE DOMENECH

L'OCI D'UN FILOSOF

Il·lustracions de XAVIER NOGUÉS

Preu: 4,50 pessetes

14 de juliol. Una data memorable!

Si voleu conèixer l'origen d'aquesta data, llegiu

LA BASTILLA

per Lluís Capdevila

Preu: 2 pessetes

J. M.ª Bartrina.—**Del cap i del cor** Ptes. 5

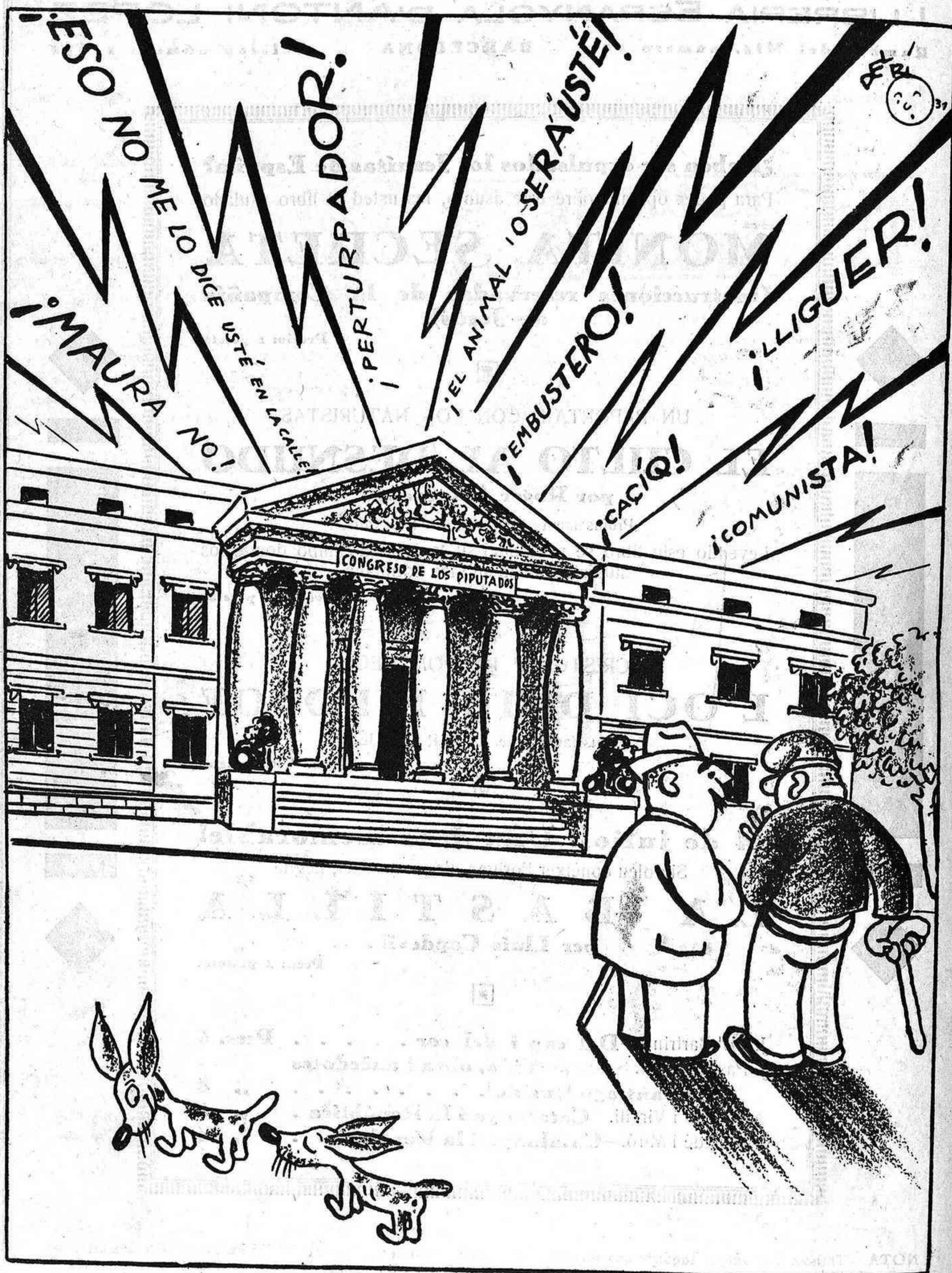
J. Passarell i A. S. Escó.—**Vida, obra i anècdotes**

d'En Santiago Rusiñol „ 4

A. Rovira i Virgili.—**Catalunya i la República** „ 5

J. Aguadé i Miró.—**Catalunya i la Revolució** „ 4

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen descomptes

Confusió

—Com que ara, amb la ràdio, se sent tot, això, aquestes paraulotes, semblen del Congrés, però són de l'Ajuntament de Barcelona.